

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyně Mgr. Darinou Michorovou ve věci

žalobce: **R. O.**
zastoupeného Mgr. Petrem Václavkem., advokátem
sídlem Opletalova 25, 110 00 Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky**
sídlem Nad Štolou 3, Poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 6. 2020, čj. OAM-225/ZA-ZA11-LE24-2020

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 1. 6. 2020, čj. OAM-225/ZA-ZA11-LE24-2020, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen žalobci uhradit náhradu nákladů řízení ve výši 12.342 Kč k rukám zástupce žalobce, Mgr. Petra Václavka, advokáta, do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou k Městskému soudu v Praze domáhal zrušení shora specifikovaného rozhodnutí žalovaného, kterým žalovaný zamítl jeho žádost

o mezinárodní ochranu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

II. Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

2. Žalobce v žalobě namítl nezákonnost aplikace § 16 odst. 2 zákona o azylu. Odůvodnění rozhodnutí žalovaného není dostatečné, neboť nezohledňuje užití obou druhů ochrany – mezinárodní ani doplňkové. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu (NSS), sp. zn. 1 Azs 107/2007, a na sp. zn. 5 Azs 6/2010, žalobce uvedl, že pokud správní orgán shledal možnost užití institutu zjevně nedůvodné žádosti (§ 16 odst. 2 zákona o azylu), byl povinen zkoumat a odůvodnit též neudělení mezinárodní ochrany podle § 12 až § 14 zákona o azylu, a neudělení doplňkové ochrany podle § 14a téhož zákona. Žalovaný tak však neučinil, proto je jeho rozhodnutí nejen nezákonné, ale také nepřezkoumatelné.
3. Dále žalobce namítl, že napadené rozhodnutí nevychází ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu, a odporuje § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Žalobce upozornil, že žalovaný dostatečně nezkoumal předložené důkazy, bez bližší specifikace je oddělil a nezabýval se jejich žádostmi meritorně, přičemž důkazy vybral selektivně v neprospěch žalobce. Tyto skutečnosti však jednoznačně vyplynuly i z pohovoru jeho manželky k žádosti o mezinárodní ochranu. Děti žalobce byly šikanovány z důvodu, že žalobce byl dříve státním příslušníkem R. f., v kombinaci s jejich příchodem z D. oblasti jsou jim pak chybně připisovány sympatie k separatistům. Z obou správních řízení je přitom žalovanému známo, že rodina v podstatě z této oblasti utekla, neboť čelila útokům i nevysloveným hrozbám skrze jejich původ. Žalobce předkládal extrémní množství podkladů, ty však žalovaný nevzal v potaz z nejrůznějších zástupných důvodů, aniž by dále rozvedl, proč., byly uvedeny skutečnosti k osobě žalobce, k jeho bratrovi, videozáznamy, které jsou klíčové pro posouzení bezpečnostní celé rodiny. Žalobce též upozornil, že zpráva o národnostních menšinách ze dne 20. 9. 2017 byla již značně zastaralá. Žalobce též odkázal na rozsudek NSS sp. zn. 6 Azs 50/2003 v konfrontaci k odůvodnění žalovaného týkající se tvrzených vyhrůžek žalobci i jeho manželce.
4. Žalobce navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.
5. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že žalobce ani jednou neposkytl žádnou relevantní podporu svých tvrzení. Žalobce nikdy nevyužil ochrany svého státu, problémy se svým vycestováním nikdy neměl, pouze konstruuje hypotetický názor, že by mu stát nepomohl. Žalobce však neprokázal, že jeho země původu není ve vztahu k němu bezpečnou zemí původu. Žalovaný též poukázal na rozpory ohledně politické činnosti žalobce. Za azylově relevantní nemůže být považován ani důvod, že děti žalobce byly ve škole šikanovány. Žalovaný dále poukázal na znění § 16 odst. 3 zákona o azylu, podle kterého neměl povinnost meritorně zkoumat důvody dalších forem mezinárodní ochrany. Žalovaný setrval na správnosti a zákonnosti svého rozhodnutí.
6. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl.

III. Obsah správního spisu

7. Ze správního spisu vyplynuly následující pro věc podstatné skutečnosti. Dne 8. 3. 2020 podal žalobce žádost o mezinárodní ochranu v přijímacím středisku Zastávka (*současně s ním podali žádosti také jeho manželka a jejich dvě nezletilé děti – pozn. soudu*).
8. V poskytnutí údajů k žádosti ze dne 11. 3. 2020 žalobce uvedl, že pochází z D. oblasti, mluví r., je evangelistického (protestantského) náboženského přesvědčení. Nikdy nebyl členem žádné politické strany nebo hnutí, jako pastor nemohl být členem žádné strany, od roku 2010 pomáhal straně T., protože jeho bratr byl členem její strany. Jako podnikatel spolupracoval s každou stranou, která byla zrovna u moci, měl z toho finanční prospěch, agitoval, aby lidi volil, organizoval mítinky a rozdával propagační materiály. Je ženatý a má dvě nezletilé děti, všichni žádají o mezinárodní ochranu také. Naposledy bydlel v U., adresu si nepamatuje, žil tam jeden rok asi v roce 2015. Manželka tam žila rok před jeho přistěhováním. Registrovaný pobyt měl ve městě D., kde žil asi 6 let do roku 2015. Z vlasti odcestoval přes Litvu v říjnu 2015 na litevské turistické vízum autobusem do Polska a poté do ČR. Ve vlasti byl naposled v roce 2019 dva nebo tři dny. Do ČR se vracel na základě víza pro strpění. Poté, co se zúčastnil ATO, má zdravotní problémy, které se projevují bolestí hlavy a ztrátou paměti. Jinak je zdravý a s ničím se neléčí. Léky má jen na vysoký tlak. V případě návratu do vlasti mu hrozí uvěznění nebo smrt ve vězení. Souvisí to s aktivitami jeho bývalého vojenského velitele ve straně T., na kterého má kompromitující materiály, a s jeho účastí v ATO. Na východě země původu nemůže žít, protože se účastnil ATO, ve zbytku země nemůže bydlet, protože kandidoval pod Stranou regionů. Neumí u.
9. Dne 11. 5. 2020 byl se žalobcem proveden pohovor k žádosti, z něhož nad rámec údajů poskytnutých ke své žádosti dne 11. 3. 2020 uvedl, že v ČR žije se svou rodinou již 4,5 let. S odůvodněním špatné paměti žalobce všechna data čte ze svých připravených poznámek. Hlavním důvodem jejich vycestování byla válka, skutečnost, že sloužil v dobrovolnickém praporu na u. straně a skutečnost, že se nemůže vrátit do D. Ve vlasti si do té doby žili dobře, byli docela bohatí. Do ČR chtěla manželka žalobce, mají zde známé, přes působení žalobce v náboženské organizaci. Pokoušeli se o získání víz i v jiných státech (Švédsko, Kanada, USA), ale neúspěšně. Cestovní pasy pro děti se snažili získat, ale protože byli z D. a žalobce byl v minulosti do roku 2011 státním příslušníkem R. f., nepodařilo se jim je získat na západě U., poté se jim to povedlo v K. za úplatu nějaké firmě. Bratr si změnil občanství z kazašského na u., rodiče žalobce zůstali r. státními příslušníky, podporují P. Při odjezdu z vlasti neměl žádné problémy. Před uplynutím platnosti turistického víza v ČR si vyřídili vízum pro strpění, které jim bylo opakovaně prodlužováno. Žalobce neví, proč jim nakonec vízum prodlouženo nebylo, staral se o to právník. Uvědomovali si dočasnost řešení prostřednictvím tohoto víza, ale měli důvody se do vlasti nevracet. Doufali, že zde po pěti letech pobytu získají povolení k pobytu.
10. O mezinárodní ochranu nepožádali dřív, protože když se na to ptali, bylo jim řečeno, že kdyby podali tuto žádost hned po příjezdu, byli by vráceni do Lotyšska, ale tam nikoho nemají. Žalobce zopakoval, že hlavním důvodem jeho žádosti je skutečnost, že má kompromitující informace ohledně podezření z vražd na bývalého velitele dobrovolnického praporu A., kde sloužil, a současně proti bývalému poslanci u. parlamentu M. (jméno si nepamatuje). Bratr žalobce byl kvůli tomu uvězněn a ve vězení zabit. Žalobce se domnívá, že bratr byl zabit na pokyn M., aby byl umlčen. Bratr chtěl, aby mu M. pomohl, ale ten se nakonec rozhodl, že bude asi lepší se bratra zbavit. Jde o

velký proces, prapor A. byl využíván ke špinavé práci. M. byl opravdovým vládcem okresu A., mohl dosáhnout, čeho chtěl. Žalobce byl s bratrem od začátku činnosti praporu a ví o všech věcech, které se tam odehrály. V roce 2017 za ním bratr přijel a varoval ho, aby se na U. již nevracel. Myslí, že jeho situace by v případě návratu do vlasti byla stejná, jako u jeho bratra – dostal by se do vězení, byl by vyšetřován na základě smyšleného obvinění, kdyby se někdo jeho výpovědi obával, byl by zabit.

11. Žalobci bylo též vyhrožováno, neví sice, kdo mu vyhrožoval, ale myslí, že to byli M. lidé. V U. dostával zprávy, že existují lidé, kteří s ním chtějí mluvit. Žalobce je též v kontaktu s mužem, který byl vyšetřován s jeho bratrem, čeká na soud, doufá, že bude osvobozen a přijede za žalobcem. Žalobce je ale přesvědčen, že jde o jakousi léčku na něj. Chtějí zjistit, co všechno ví o skladech zbraní i o M. Na konkrétní dotaz žalobce uvedl, příklad zpráv, které mu chodily: jak se daří Tvé rodině? Tvůj bratr je po smrti, musíš se zamyslet. Takové zprávy dostával během svého pobytu v U., kde žil asi 8 měsíců, dříve též v roce 2014 ve městě K. v D. oblasti. Výhrůžky dostávala také rodina žalobce, manželka formou textových zpráv, motivem jednoznačně bylo, že jde o jeho ženu. Výhrůžky pokračovaly i po jejich příjezdu do ČR, od různých lidí, nebyly to přímé výhrůžky. Situaci nemohl nijak řešit, nevěděl, co by mohl dělat. Žádná státní instituce by mu to nepomohla vyřešit. U. policie je zkorumpovaná a nepomohlo by mu ani to, že je válečný hrdina z D. Ve vlasti je žalobce známý člověk.
12. K dalším důvodům žádosti žalobce uvedl, že také kandidoval za Stranu regionů a na internetu je mnoho informací o něm. Má též r. akcent, nemůže žít na západě U. Na východě země by mohl žít, nebylo-li by problémů s praporem A.
13. Aktuálně není ve vlasti trestně stíhán, neměl ani nikdy problémy s u. státními orgány či bezpečnostními složkami. V roce 2017 a 2018 (*původní výpověď, kde udával rok 2019, žalobce opravil na základě poznámek psaných jeho manželkou – pozn. soudu*) vycestoval do vlasti, kdy řešil finanční otázky, nemovitosti a plné moci, poprvé v U., podruhé v K., vždy na jeden den. V K. měl také problémy, např. vyřizování řidičského průkazu trvalo neúměrně dlouho, před vchodem pak na něj čekala policie a zásahová jednotka a řekli mu, že se má na druhý den dostavit na policii v K. Žalobce poté z vlasti vycestoval automobilem. Dále uvedl incident ještě z dob, kdy žili s rodinou v M., kdy jim někdo vnikl do domu a poškodil vybavení, někdo ze sousedů mu zavolał, poslal tam rodiče k řešení, nikde to ale nehlásil, jde o bojovou zónu mezi znepřátelenými stranami.
14. Žalobce dále popsal, jak se spolu s bratrem účastnil organizace mítinků a agitace k volbám za u. stranu, bratr byl ve straně Vlast J. T. Jako duchovní žalobce do žádné strany nevstoupil, ale pomáhal bratrovi organizovat prou. M. Lidé začali shromažďovat zbraně, které měli, a vznikaly dobrovolnické prapory. Původně chtěl žalobce působit jako vojenský duchovní, ale legislativa to neumožňovala. Protože už propukaly boje, evakuoval všechny farníky z oblasti, mezitím bratr založil dobrovolnický prapor. Bojové jednotky nejprve vytlačili separatisty, poté nastoupili oni a znovuzřizovali civilní správu., včetně humanitární pomoci. Z ozbrojených sil odešel v roce 2015, protože měl povinnosti jako duchovní a protože jej o to požádala manželka. Zopakoval, že v roce 2014 kandidoval jako nestraník do u. parlamentních voleb za Stranu regionů. Přesně si nepamatuje, kolikátý byl na kandidátce., strana ale celkově neměla šanci dostat se do parlamentu, a ani se tam nedostala. K výslovnému dotazu žalovaného, aby žalobce vysvětlil, že dle internetu

kandidoval za stranu Silná U. S. T., žalobce uvedl, že to vnímal tak, že jde o součást Strany regionů. K politickému přerodu od strany T. (opoziční, prozápadní) na Stranu regionů V. J. (vládní a pror.) a zpět k účasti na protiteroristické operaci na D., žalobce uvedl, že politikou se zabýval jeho bratr. Aby člověk pochopil politiku na D., musel by tam žít, s hlasy se kupčilo, jediné, co mohli dělat, bylo se zapojit a vydělávat peníze. S bratrem byli u. patrioti, nikdy nebyli příznivci žádné konkrétní strany.

15. Závěrem pohovoru k žádosti chtěl žalobce doložit nějaké dokumenty, ale bylo mu řečeno, že je může doložit i elektronicky. Žalovaný proto žalobci stanovil lhůtu do 18. 5. 2020, dokdy tak může učinit. Žalobce s touto lhůtou souhlasil.
16. Ve správním spise jsou dále založeny tyto informace o zemi původu žalobců: (i) informace Ministerstva vnitra ČR, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „OAMP“) ze dne 15. 7. 2019, U. Hodnocení U. jako bezpečné země původu, stav: červenec 2019, (ii) informace OAMP 25. 4. 2020, U. Situace v zemi. Politická a bezpečnostní situace, mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, vojenská služba, vnitřně přesídlené osoby, (iii) informace OAMP ze dne 20. 4. 2020, U. Vnitřně vysídlené osoby. Aktuální počty, legislativa, postavení ve společnosti, státní a nestátní asistence, a (iv) informace OAMP ze dne 20. 9. 2017, U. Národnostní menšiny. Demografie, legislativa, jazyk, diskriminace menšin a cizinců.
17. Žalovaný do správního spisu rovněž založil protokol o pohovoru v žádosti manželky žalobce o mezinárodní ochranu, který byl s ní proveden dne 11. 3. 2020.
18. Dále je součástí správního spisu výtisk z internetu o výsledku voleb v okrsku 59 D. oblasti, z něhož vyplynulo, že žalobce získal 2,96 % hlasů (celkem 895 voličů) a nebyl v roce 2014 zvolen do Verhovna Rada (u. parlament).
19. Dne 15. 5. 2020 se žalobce seznámil s podklady pro rozhodnutí. Žalobce k předloženým podkladům uvedl, že nesouhlasí s hodnocením jeho vlasti jako bezpečné země původu, k čemuž uvedl několik incidentů z médií vůči lidem, kteří nemluví u. Doplnil dva soubory materiálů, a to 4 snímky z vide dokazujícího zabití dvou podnikatelů zavražděných na pokyn M. Svědkem jejich zabití byl i jeho bratr a video natočil, byť se vraždy neúčastnil. Bratr pak M. z vězení pohrozil, že pokud ho z něj nedostane, materiály předá někdo jiný, a protože jsem jeho bratr, lze usoudit, kdo to asi je. Dále přiložil fotografie z jeho účasti na protiteroristické operaci, dále dokumenty o jazykové diskriminaci r. mluvících lidí, seznam videí z činnosti praporu A., na kterých je společně s bratrem. Oba dva jsou přitom veřejně známými osobami. Doložil též doklady o své politické činnosti. Konečně, doložil i ocenění jeho bratra, zmanipulovanou lékařskou zprávu o jeho úmrtí a úmrtný list, a ocenění žalobce, a další dokumenty. Žalobce posléze doplnil též stránky z aplikace Facebook, které prokazují přímé ohrožení života jeho rodiny atd. Nic dalšího již doplňovat ani uvádět nechtěl.

IV. Posouzení věci Městským soudem v Praze

20. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán [§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“)], s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne

26. 6. 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice). Soud k projednání věci nařídil ústní jednání na den 20. 9. 2021, neboť žalobce takové projednání věci výslovně požadoval (viz č. l. 31 soudního spisu). Žalovaný se dne 17. 9. 2021 z jednání řádně a včas omluvil, přičemž nepožadoval svou účast na jednání ani odročení na jiný termín (viz č. l. 37).
21. Soud při jednání odstraňoval rozpor ohledně skutečnosti, které rozhodnutí žalobce ve skutečnosti napadá. Žalobce sice v žalobě na str. 2 označil, že napadá rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 6. 2020, avšak jiného čísla jednacího, čj. OAM-79/LE-LE05-LE05-2017. Při ústním jednání dne 20. 9. 2021 žalobce k výslovnému dotazu soudu prostřednictvím svého zástupce upřesnil, že napadá rozhodnutí čj. OAM-225/ZA-ZA11-LE24-20, přičemž v žalobě na str. 2 uvedené číslo jednací je pouhou písařskou chybou. Ve zbylém textu žaloby, včetně záhlaví, však žalobce označil napadené rozhodnutí číslem jednací OAM-225/ZA-ZA11-LE24-20, a i k žalobě přiložil rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 6. 2020, čj. OAM-225/ZA-ZA11-LE24-20. Soud proto neměl pochybnosti o tom, které rozhodnutí žalobce žalobou napadl.
22. Soud dále uvádí, že souběžně rozhodoval též o žalobě rodinných příslušníků žalobce – jeho manželky a jejich dvou společných nezletilých dětí – proti zamítnutí jejich žádostí o mezinárodní ochranu podle § 16 odst. 2 zákona o azylu. Této žalobě soud rozsudkem ze dne 20. 9. 2021, sp. zn. 1 Az 31/2020, vyhověl.
23. Dne 1. 6. 2020 vydal žalovaný napadené rozhodnutí, které nabylo právní moci dne 22. 6. 2020.
24. Při posuzování věci vycházel soud z následující právní úpravy.
25. Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu platí, že *[j]ako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.*
26. Podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se pro účely zákona o azylu považuje za bezpečnou zemi původu stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, 1. ve kterém obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, 2. který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo 14a, 3. který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a 4. který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv.
27. Podle § 2 bodu 24. vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, v rozhodném znění (dále též jen „vyhláška č. 328/2015“), Česká republika považuje U., s výjimkou poloostrova K. a částí D. a L. oblasti pod kontrolou pror. separatistů, za bezpečnou zemi původu.
28. Podle § 3 správního řádu *[n]evyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.*

29. Podle § 68 odst. 3 správního řádu [v] *odůvodnění se uvedou důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí. V případě, že podkladem rozhodnutí jsou písemnosti a záznamy, které jsou za podmínek v § 17 odst. 3 uchovávány odděleně mimo spis, v odůvodnění rozhodnutí se na tyto podklady odkáže takovým způsobem, aby nebyl zmařen účel jejich utajení; není-li to možné, uvedou se v odůvodnění rozhodnutí pouze v obecné rovině skutečnosti, které z těchto podkladů vyplývají.*
30. Po konfrontaci žalobních námitek s obsahem správního spisu, zejména s obsahem napadeného rozhodnutí, soud dospěl k závěru, že žaloba **je důvodná**.
31. Země původu žalobce, tj. U., se ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu a § 2 bod 24 vyhlášky č. 328/2015 Sb., považuje za bezpečnou zemi původu, kromě některých výslovně uvedených částí, mimo jiné též oblasti D. Pokud žadatel o mezinárodní ochranu pochází z bezpečné země, u které se předpokládá, že neporušuje práva vlastních občanů a dodržuje mezinárodní závazky, leží hlavní odpovědnost na prokázání opaku právě na žadateli (viz např. usnesení ze dne 23. 9. 2020, čj. 6 Azs 209/2020-29). Pokud se tedy udělení mezinárodní ochrany domáhá žadatel ze země patřící mezi bezpečné země původu, je jeho úkolem přesvědčit žalovaného, že žádost nelze zamítnout podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, ale že jeho mimořádný příběh odůvodňuje věcné posouzení žádosti podle zákona o azylu.
32. Oproti jiným azylovým řízením je u řízení o mezinárodní ochraně v případě bezpečných zemí původu zdůrazněno důkazní břemeno žadatelů. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí původu presumuje, leží odpovědnost za prokázání opaku právě na žadatelích. Shodný závěr NSS vyslovil již v rozsudku ze dne 30. 9. 2008, čj. 5 Azs 66/2008-70, č. 1749/2009 Sb. NSS: „*Institut bezpečné země původu zakotvený v § 2 odst. 1 písm. a) zákona o azylu [pozn. soudu – dnes písm. k)] a v čl. 29 a 30 procedurální směrnice totiž stanoví presumpci nedůvodnosti žádostí osob přicházejících z dané země – srov. § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu (...)] [pozn. soudu – dnes § 16 odst. 2]. Jinými slovy, žadatel o mezinárodní ochranu přicházející z bezpečné země původu musí prokázat, že v jeho konkrétním případě tento stát za bezpečnou zemi původu považovat nelze, což v důsledku znamená, že musí prokázat, že mu hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Jak bylo uvedeno výše, obdobné podmínky nejsou u standardních žádostí o mezinárodní ochranu (minimálně, pokud jde o zkoumání podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu) vyžadovány, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu.“*
33. Nejvyšší správní soud se k institutu zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu žadatele pocházejícího z bezpečné země pro zjevnou nedůvodnost opakovaně vyjádřil a jeho judikatura je v tomto ohledu konstantní. V nedávném usnesení ze dne 8. 10. 2020, čj. 10 Azs 232/2020-32, NSS vyslovil, že „*pokud žadatel o mezinárodní ochranu pochází z bezpečné země, u které se předpokládá, že neporušuje práva vlastních občanů a dodržuje mezinárodní závazky, leží hlavní odpovědnost na prokázání opaku právě na žadateli [...]. Pokud se tedy udělení mezinárodní ochrany domáhá žadatel ze země patřící mezi bezpečné země původu, je jeho úkolem přesvědčit žalovaného, že žádost nelze zamítnout podle § 16 odst. 2 zákona o azylu,*

ale že jeho mimořádný příběh odůvodňuje věcné posouzení žádosti podle zákona o azylu.“ (obdobně viz též rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2008, čj. 5 Azs 66/2008-70, č. 1749/2009 Sb. NSS, či usnesení ze dne 23. 9. 2020, čj. 6 Azs 209/2020-29, ze dne 24. 9. 2020, čj. 1 Azs 49/2020-34, ze dne 30. 9. 2020, čj. 9 Azs 185/2020-30, ze dne 4. 12. 2020, čj. 3 Azs 129/2020-68, a další).

34. V řízení s žadatelem z bezpečné země původu, který nedoloží, že v jeho případě tuto zemi nelze za bezpečnou považovat pak „podle § 16 odst. 3 zákona o azylu platí, že nedochází ze strany žalovaného k hodnocení, zda žadatel splňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b téhož zákona.“ (viz usnesení NSS ze dne 11. 11. 2020, čj. 6 Azs 240/2020-36, obdobně též viz rozsudek NSS ze dne 14. 6. 2006, čj. 3 Azs 208/2005-50, či usnesení ze dne 24. 9. 2020, čj. 1 Azs 49/2020-32, ze dne 24. 11. 2020, čj. 4 Azs 229/2020-34, nebo ze dne 4. 12. 2020, čj. 3 Azs 129/2020-68).
35. Dle názoru soudu nebyly v projednávaném případě dány podmínky pro aplikaci § 16 odst. 2 zákona o azylu. Žalobce v první řadě pochází z D., které není dle vyhlášky č. 328/2015 Sb. považováno za bezpečnou část U. Žalobce tvrdil a dokládal, že byl v období, kdy na tomto území vypukl ozbrojený konflikt (2014), jednak dobrovolným členem armády bojujícím na straně U. proti separatistům, dále byl v této části země známým podnikatelem a posléze veřejně známým též z důvodu, že kandidoval jako politik. Reálně a doložitelně tak veřejně projevil své politické přesvědčení. Tím si vytvořil mnoho nepřátel z řad separatistů a K. Dále žalobce dokládal, že jeho bratr byl vojákem z povolání, který zemřel za zvláštních okolností ve vazbě, kde čekal na vykonstruovaný soud s jeho bývalým velitelem, proti kterému měl důkazy, že se dopouštěl nezákonností. Současně byli oba bratři aktivní od přelomu let 2013 a 2014 při pořádání mítinků proti obsazení K. a proti pror. separatistům. Kvůli aktivitám žalobce pak byla jeho rodina vystavena nepříjemného incidentu, kdy se k nim dobíjeli ozbrojení muži a chtěli vydat agitační a další materiály, které dle jejich informací měly být uloženy v domě žalobců. Přestože je v blízkosti domu žalobce policie, nepřišla jim na pomoc a ozbrojené muže odehnali až sousedé. Rodina žalobce z této části země posléze několikrát přesídlila, avšak protože měli údajně stále problémy (vyhrožování manželce žalobce přes sociální sítě a smsky, diskriminace po přesídlení), rozhodli se nakonec vlast opustit zcela. Ohrožení či pronásledování pociťovala rodina žalobce v důsledku aktivit žalobce.
36. Soud má za to, že s ohledem na důvody podání žádosti o mezinárodní ochranu a na velký rozsah důkazů, které žalobce žalovanému předkládal, měla být jeho žádost posouzena věcně ve vztahu ke všem možným formám ochrany podle zákona o azylu. Ke stejnému závěru soud dospěl i ve vztahu k žádostem o mezinárodní ochranu podaným jeho rodinou – manželkou a jeho dvou dětí – v rozsudku ze dne 20. 9. 2021, sp. zn. 1 Az 31/2020. V případě institutu § 16 odst. 2 zákona o azylu musí jít o zjevně nedůvodnou žádost; tato zjevnost musí být dána jednak tím, že azylové důvody žadatele nepřeváží nad skutečností, že žadatel pochází z bezpečné země původu, a jednak individuálními okolnostmi azylového příběhu žadatele, který neprokáže, že právě pro něj není jeho vlast bezpečná. V daném případě dle názoru soudu nebyla splněna ani jedna z těchto podmínek. Soud připomíná, že označení U. za bezpečnou zemi původu se shora uvedenými výjimkami (viz bod 27. výše) přeneslo na stranu žalobce břemeno tvrzení a břemeno důkazní ohledně toho, že U. za bezpečnou zemi ve vztahu k jeho osobě považovat nelze. Rozsah a obsah

jím sdělených informací nevylučoval, že mu v zemi původu hrozí nebezpečí či pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Jak již soud uvedl, žalobce pochází z části U., kterou ČR nepovažuje za bezpečnou zemi původu, a současně tvrzené a prokazované důvody pro podání žádosti o mezinárodní ochranu nebylo možno posoudit jako zjevně nedůvodné; naopak, vyžadovaly další dokazování, neboť za jistých okolností by azylově relevantní být mohly. Takové posouzení však mělo dle názoru soudu být učiněno v rámci meritorního posouzení žádosti žalobce, neboť z jeho tvrzení a rozsáhlých dokumentů, které na podporu svých tvrzení uvedl, nebylo zjevné, že nesplňuje podmínky pro žádnou z forem ochrany podle zákona o azylu. Soud má za to, že aprobováním postupu žalovaného při vyřizování žádosti žalobce o mezinárodní ochranu by došlo k setření rozdílu mezi věcným posouzením žádosti z hlediska § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu, a posouzením žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, neboť argumentace a důkazní břemeno, které se snažil žalobce ve vztahu k jeho tvrzením unést, nebyly řádně posouzeny, ale rovnou vyhodnoceny jako zjevně nedůvodné. Tím byl dle názoru soudu žalobce zkrácen na svých právech.

37. Žalovaný sice v odůvodnění napadeného rozhodnutí vysvětlil, proč nepovažoval argumenty žalobce za důvodné a proč neakceptoval převážnou většinu jím předkládaných důkazů, a z tohoto pohledu tedy soud neshledal napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné, jak tvrdí žalobce, avšak tyto úvahy byl žalovaný povinen učinit ve vztahu ke každé z možných forem ochrany dle zákona o azylu, tj. zda uváděné důvody a předkládané důkazy obstojí ve vztahu ke každé z nich. Soud při tom nijak nepředjímá důvodnost samotné žádosti žalobce o mezinárodní ochranu, a bude na žalovaném, aby se jím uváděnými důvody věcně řádně zabýval.
38. Soud naopak k námitce žalobce o nutnosti žalovaného zabývat se též splněním podmínek v § 12 a v § 14a zákona o azylu i v případě, že je žádost o mezinárodní ochranu shledána jako zjevně nedůvodná, nad rámec nezbytně nutného uvádí, že je nepřipadná, neboť je zjevně v rozporu se zněním § 16 odst. 3 zákona o azylu. Judikatura, na kterou žalobce v této souvislosti v žalobě odkazoval, se přitom vztahuje k předchozímu, již neplatnému znění uvedeného ustanovení, které bylo účinné do 17. 12. 2015. Podle tehdy platné úpravy § 16 odst. 2 a 3 zákona o azylu pro srovnání platilo, že (2) *[j]ako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, je-li z postupu žadatele patrné, že ji podal s cílem vyhnout se brozícímu vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve, a pokud žadatel neprokáže opak.* (3) *Rozhodnutí o zamítnutí žádosti pro její zjevnou nedůvodnost lze vydat nejpozději do 30 dnů ode dne zahájení řízení o udělení mezinárodní ochrany.* Jak však plyne z doslovného znění § 16 odst. 3 zákona o azylu citovaného výše, i z judikatury k tomuto novému znění ustanovení zákona (viz výše bod 34.), nelze již tuto argumentaci dále akceptovat. V každém případě však soud dospěl k závěru, že při posuzování žádosti žalobce neměl být aktivován § 16 zákona o azylu, ale komplexní věcné posouzení podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b, tudíž je z tohoto důvodu nadbytečné se uvedenou argumentací v daném případě zabývat.

V. Závěr a náklady řízení

39. Na základě shora uvedeného posouzení žalobních námitek dospěl soud k závěru, že napadené rozhodnutí je nezákonné, proto jej soud zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu

řízení podle § 78 odst. 1 a 3 s. ř. s. Právním názorem vysloveným v tomto rozsudku je žalovaný v dalším řízení vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). V novém rozhodnutí tak bude žalovaný povinen zabývat se žádostmi žalobců meritorně a posoudit splnění podmínek u všech jednotlivých forem mezinárodní ochrany, včetně doplňkové ochrany.

40. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem. Náklady, které vznikly žalobci, jsou tvořeny náklady právního zastoupení za tři úkony právní služby advokátního tarifu – vyhlášky č. 177/1996 Sb. (příprava a převzetí zastoupení, sepsání žaloby, účast při jednání). Sazba odměny za jeden úkon právní služby činí dle advokátního tarifu částku 3.100 Kč (§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d) advokátního tarifu v rozhodném znění), celkem tedy 9.300 Kč. Dále soud jako součást odměny zástupce žalobce přiznal tři paušální částky ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu v rozhodném znění), tj. 3 x 300 Kč. Jelikož právní zástupce žalobce soudu doložil, že je plátcem DPH, soud tuto odměnu navýšil o příslušnou sazbu DPH (21 %), celkem o částku 2.142 Kč (3x3.100 Kč + 900 x 0,21). Celkem tedy žalobci náleží náhrada nákladů řízení ve výši 12.342 Kč, kterou je žalovaný povinen žalobci zaplatit k rukám jeho zástupce do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 20. září 2021

Mgr. Darina Michorová
samosoudkyně